

Sant Climent de l'Espunyola

L'Espunyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la zona de Sant Climent de L'Espunyola
Emplaçament Aprox. Km 137,5 C-26 creuament de Sant Climent de l'Espunyola, després seguir cap a l'esquerra.

Coordenades:

Latitud: 42.05394
Longitud: 1.78367
UTM Est (X): 399351
UTM Nord (Y): 4656481

Classificació

Número de fitxa 08078 - 19
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Pre-romànic Romànic Modern Barroc
Segle X-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari IPA NÚM. 3280
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Palau Episcopal, 25280 Solsona.
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dg., 06/06/2010 - 02:00

Descripció

L'església està situada prop de la carretera de Berga a Solsona i Cardona, i a peu del camí ramader, també és força a prop del Castell de l'Espunyola. És un edifici romànic amb importants modificacions posteriors, especialment del segle XVIII. L'església és d'una nau rectangular capçada amb un absis semicircular (únicament per la part exterior, ja que a l'interior es va escapar transversalment tot reduint-ne el gruix del mur), i amb l'accés a la rectoria (adossada al sud de l'església), una capella de poca profunditat i diverses finestres tapiades, al mur de migdia, i al mur de tramuntana, de l'extrem est a l'oest tenim la sagristia, una capella on a més hi ha l'accés a l'escala que condueix al campanar situat a l'angle nord-oest i l'espai amb la pica baptismal (la pica té incisa la data 1637). La nau és coberta amb volta apuntada feta amb lloses col·locades a plec de llibre.

De l'estructura destaca de manera notable el gruix dels murs que supera el metre; els diferents paraments que presenta responen a les diferents etapes constructives (les obres realitzades a l'interior de l'església deixant a la vista la majoria de paraments van permetre datar les diferents fases constructives). Així, l'edifici presenta uns fonaments fets amb grans carreus bastant regulars que constitueix l'element més antic conservat, i que potser es correspondria amb l'aparell que es pot observar a l'interior i que és format per un carreuat més havia quadrat, bastant regular i força similar als fonaments, segurament anterior al període de datació de l'absis que es situa entre finals del segle X i inicis del XI, per tant es podria correspondre amb l'estructura inicial del segle X. L'absis mostra un parament de carreus desbastats una mica bastos i sense cap tipus d'ornamentació que es situa cronològicament en les dates esmentades; del segle XI es creu que data el mur de ponent, el qual és fet amb un aparell de carreus més allargats. Així, en aquest període l'església devia ser d'una sola nau rectangular coronada amb un absis semicircular a llevant i devia tenir la porta al mur de migdia, potser en l'espai ocupat avui per una capella. Pel que fa a la volta s'ha emmarcat cronològicament al segle XII, podria ser també cap al segle XIII. Al mur sud, al de ponent i a l'absis podem observar-hi unes finestres, avui tapiades, són obertures coronades amb arc de mig punt fet amb dovelles, algunes són de doble esqueixada.

Al segle XVII ja consta la rectoria construïda al costat de migdia del temple, aquesta també experimentarà importants reformes al segle XVIII. Segons la data incisa en la llinda d'una finestra de la sagristia aquesta es va construir al 1767. La porta d'accés actual és obra moderna, probablement del segle XVIII, és una porta d'arc de mig punt coronada, en dos plans, el més exterior presenta una columna amb base i capitell senzills a cada costat i té una motllura a la zona d'imposta i en el contorn exterior de l'arc, a mode de guardapols. El campanar de torre, construït probablement al segle XIX, mostra un parament format per carreus molt ben escairats i polits, presenta un perfil motllurat en tot el contorn, per sota del nivell de les obertures, a cada façana hi ha una obertura, en una de les quals una campana. A poca distància cap al sud-est hi ha el cementiri.

L'església custodia una bonica talla de fusta policromada dels Sants Metges, Cosme i Damià, provinent de l'antiga església de Sants Metges.

Història

Les primeres notícies documentals conegudes de l'Espunyola es remunten al segle X, en l'acta de consagració de Sant Joan de Montdarn, al 922, en que s'esmenta "...per fines de parrochiam de ipsa Sponiola.." com un dels límits de la citada església. Al 13 de desembre del 900 en una visita al lloc inicialment l'església era dedicada a Sant Nicolau, i era sufragània de l'església parroquial de Sant Climent del Castell de l'Espunyola. No és fins al segle XVI que es canvia l'advocació per la de Sant Climent arran de la substitució de la parroquial per aquesta, i prenent també l'advocació que havia tingut fins llavors l'antiga parroquial del castell. Malauradament durant la guerra civil va ser destruït tot l'arxiu, en el qual hi havia documents de fins al segle XV, això fa que tinguem poca informació documental de la present església. De fet consta referenciat bibliogràficament que es recordava que a la parròquia es conservava un document de mitjans del segle XVI en el que hi figurava que s'havia traslladat solemnement el Santíssim des de l'església

del Castell a la de Sant Nicolau; es creu doncs, que aquest trasllat degué coincidir amb el canvi de seu parroquial i potser també de titular. Com a mínim del segle XVII data la construcció de la rectoria al costat sud de l'església. Al segle XVIII continuava sent l'església parroquial i tenia com a sufragània la de Sant Pere de l'Esgleiola. D'aquest període data la construcció de les capelles laterals, l'enguixat interior (sembla que va ser enguixat dues vegades, en el primer s'hi localitzaren interessants grafitos), la construcció de la sagristia, i modificacions importants a la rectoria.

Com ja s'ha esmentat durant, la guerra civil l'església de Sant Climent va patir una gran destrucció, a part de l'arxiu ja citat, únicament se salvaren els calzes, copons, crismes i una Mare de Déu de plata, dues canelles, un àmit, una dotzena de purificadors i lavabos i una casulla negra (COLL:2007:10-11). Abans de la guerra l'església tenia tres altars, el major ocupava tota la paret de l'absis, era de fusta, i tenia les talles de Sant Climent, Sant Nicolau i Sant Antoni, era fet per un tal Costa de Berga, l'havien daurat amb posterioritat. Hi havia també dos altars a les capelles laterals, a la dreta un altar dedicat al Roser, en el que també hi havia les talles de Santa Clara i Sant Domènec a cada costat i a sobre, Sant Isidre. A la capella de l'esquerra del creuer hi havia el Santcrist de talla i mida natural, amb una verge dels Dolors vestida als peus (COLL:2007:10-11).

Bibliografia

- COLL, Mn. A. (2007: 10-12): "Diaris de guerra: L'Espunyola". L'Erol, núm. 93, any 2007.
- GAVIN, Josep M. (1985). "Inventari d'Esglésies. 17. Berguedà". Barcelona
Inventari del Patrimoni Arquitectònic, núm. 3280. Generalitat de Catalunya.
- SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Ed. Consell Comarcal del Berguedà Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, Berga.
- SITJES I MOLINS, X. (1986): Esglésies romàniques de Bages, Berguedà i Cardener. Ed. Llibreria Sobrerroca. Manresa.
- VIGUÉ, Jordi i BASTARDES, Albert (1978: 88-89). "El Berguedà. Monuments de la Catalunya Romànica 1". Artestudi Eds. Barcelona.
- VVAA. (1985: 252-254): "Catalunya Romànica. XII. El Berguedà", Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- VV.AA. (1994). "Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà", vol.5, Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

